

Siðanefnd Blaðamannafélags Íslands

Mál nr. 1/2018-2019

Kærandi: Finnur Magnússon, lögmaður, fyrir hönd ónafngreindra aðila.

Kærði: Eyjafréttir.

Kæruefni: Viðtal Eyjafrétta við ónafngreinda aðila um tálmun við umgegni við barnabörn, birt 9. maí 2018.

Málsmeðferð

Málið var kært með bréfi dagsettu 5. júlí 2018. Siðanefnd gekk úr skugga um að málið væri tækt til úrskurðar. Skilyrði til þess reyndust uppfyllt og því var leitað viðbragða hins kærða miðils, Eyjafrétta. Svar Eyjafrétta dagsett 25. júlí 2018 var síðan tekið fyrir á fundi nefndarinnar 7. ágúst og úrskurður kveðinn upp þann 14. ágúst. Þrátt fyrir að nöfn kæranda komi fram í kærðu Finns Magnússonar og að ekki sé óskað nafnleyndar, kýs siðanefnd, í ljósi aðstæðna, að birta ekki nöfn þeirra.

Málavextir

Kærandi, Finnur Magnússon, lögmaður, fyrir hönd umbjóðenda sinna, telur að með birtingu umrædds viðtals Eyjafrétta undir fyrirsögninni „Nánast aldrei hitt barnabörnin þrátt fyrir að búa á sömu eyjunni“ hafi fjölmiðillinn gerst brotlegur gegn siðareglum Blaðamannafélags Íslands. „Kærendur telja að Eyjafréttir hafi með tilvísáðri umfjöllun brotið gegn 3. gr. siðareglna Blaðamannafélags Íslands með því að vanda ekki upplýsingaöflun sína, úrvinnslu og framsetningu svo sem kostur var.“

Kærendur kröfðust þess með bréfi til Eyjafrétta dagsettu 28. júní 2018 að Eyjafréttir leiðréttu frásögn sína og drægi umfjöllunina til baka. „Með vísan til framangreinds er farið fram á það að Eyjafréttir leiðrétti þessa umfjöllun sína með því að birta yfirlýsingu þess efnis að fjölmiðillinn dragi umfjöllunina til baka á þeim grundvelli að upplýsingaöflun, úrvinnsla og framsetning hafi ekki verið vönduð í skilningi 3. gr. siðareglanna, enda hafi ekki verið leitað athugasemda, leiðréttinga eða sjónarmiða þeirra sem umfjöllunin laut að.“

Þessari kröfu hafnaði ritstjóri Eyjafrétta, Sara Sjöfn Grettisdóttir, en „Ef umbjóðendur þínir óska eftir því að koma sínum sjónarmiðum á framfæri í Eyjafréttum þá er hægt að skoða það.“

Ritstjóri Eyjafrétta hafnar því að fjölmiðillinn hafi á nokkurn hátt brotið gegn siðareglum Blaðamannafélags Íslands. „Skýrt kemur fram í grein þessari er birtist í Eyjafréttum 9. maí sl. að um er að ræða reynslusögu aðila í Vestmannaeyjum. Umfjöllunin sem slík er alfarið byggð á lýsingum þeirra aðila sem segja söguna og Eyjafréttir dregur engar ályktanir eða fellir nokkra dóma um málefnið.“

Það skal tekið skýrt fram að umfjöllunin byggir ekki á viðtölum við einn aðila, eins og haldið er fram í kærðu, heldur fleiri sem voru sammála um málavexti. Þá lágu fyrir pappírar, ljósmyndir og frekari gögn sem studdu sögu þeirra.

Í samráði við aðila var ákveðið að hafa umfjöllunina nafnlaus og gæta nafnleyndar að öllu leyti. Munu Eyjafréttir halda þann trúnað sem þar var heitið. Vestmannaeyjar eru rúmlega 4 þúsund manna samfélag. Eyjafréttir telja að það sé alls ekki hægt að ganga út frá því að „auðvelt var, þrátt fyrir nafnleynd, að komast að því hverjum umfjöllunin snéri að“, eins og það er orðað í kærubréfi.

Þar sem um nafnlausu umfjöllun var að ræða var eðlilega ekki haft samband við þá aðila sem lýsing þeirra er viðtalið gáfu átti við.

Í greinargerð ritstjórans kemur ennfremur fram að kærendur hafi ekki þegið boð um að koma sjónarmiðum sínum á framfæri

Umfjöllun

Megininntak kærunnar er annars vegar að viðtalið skuli hafa verið birt án þess að þeim sem umfjöllun þess beindist að, skuli hafa verið gert viðvart um viðtalið og að þeir hafi ekki fengið að koma fram athugasemdum sínum við viðtalið.

Hins vegar er það mat kæranda að lýsing sú sem fram kemur í hinu kærða viðtali, sé ígildi nafnbirtingar. „Þrátt fyrir að haldið sé leyndu nafni viðmælandans og þeirra sem um er rætt, er engum blöðum um það að fletta hver viðmælandinn er og um hverja er rætt. Í litlu bæjarfélagi á borð við Vestmannaeyjar veit það hver sem vill.“

Umræða um tálmun hefur verið áberandi undanfarin misseri og hafa slík mál komið til kasta siðanefndar. Það er álit nefndarinnar að umfjöllun fjölmiðla um tálmun eigi fyllilega rétt á sér, enda sé þess gætt að vanda hana í hvívetna. Samhliða viðtalinu fjalla Eyjafréttir um tálmun almennt og rétt afa og ömmu til að umgangast barnabörn sín. Það er gert með viðtölum við félagsráðgjafa, sálfræðing og fulltrúa hjá sýslumanni til að varpa ljósi á réttarstöðuna. Að því leyti til er umfjöllun Eyjafréttar vönduð og upplýsandi. Blaðið hafnaði kröfu kæranda um að draga viðtalið til baka, en bauð þeim að koma sjónarmiðum sínum á framfæri. Það boð var ekki þegið.

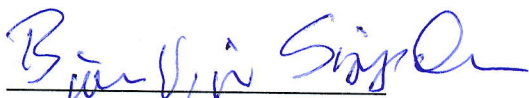
Hvað nafnleynd varðar og hvort auðvelt sé að greina hver sé viðmælandi og þeir sem um er rætt, getur siðanefnd ekki metið. Það hlýtur alltaf að vera svo að þeir lesendur, sem þekkja til mála, geti greint um hverja er fjallað hverju sinni, en aðrir ekki. Hjá því verður aldrei komist, hvernig sem um hnútana er búið.

Mat siðanefndar er að Eyjafréttir hafi með hinu kærða viðtali og tengdri umfjöllun fjallað á faglegan hátt um málefni sem er ofarlega á baugi og ekki farið á svig við siðareglur BÍ.

Úrskurður

Kærður fjölmiðill, Eyjafréttir, hefur ekki gerst brotlegur við siðareglur BÍ.

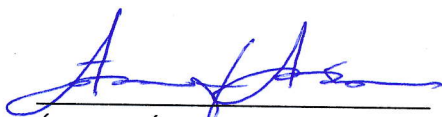
Reykjavík 14. ágúst 2018

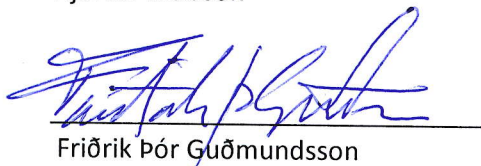
Björn Vignir Sigurpálsson

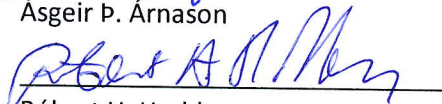
Hjörtur Gíslason

Ásgeir P. Arnason

Friðrik Þór Guðmundsson

Róbert H. Harldsson